

O TIO MARCOS D' A PORTELA

Os mandamentos d'o Marcos fora d' airexa, son seis: facer á todos xusticia, non casarse con ninguen, falar o gallego enxebre, cumprir c'o que manda a ley, loitar pol-o noso adianto con antusiasmo e con fé, vestir calzós e mouteira peromnia sécula amen.

Teñen os pobos a gala n-o seu linguaxe falar: fálase chino n-a China, portugués en Portugal, catalán en Cataluña, e n a Alemania, alemán, soilo os gallegosd' agora hastra vergonzas dá falar a melosa e doce fala que falan seus país.

PÁRRAFEOS C' O POBO GALLEGO

Ano sétimo

Ourense 20 de Setembro de 1885

Parrafeo noventa e seis

A LENDA D' AS BURGAS.

Contáronma n-o Ribeiro!... Acódocheme ben: sentámonos Sabela y-eu n-a veira d' o rio que s' esmorecía xemendo xunt' os erguidos brisos, lambendo as follas d' a *lengua d' a ovella*, e engarrando brilantes n-as picoadas silveiras.

A noit' era de lua crarísima; mesmamente somellaba ô día: como foi pol-o tempo d' o vrau, as rás cantaban n-as augas paradas, e algun laberco d' os qu' estaban regando a horta aturuxaba decindo: *¡Viva o Ribeiro, rdbea!*

Destonces Sabela perguntoume sorrindo:—
¿Qué que ch' a conte?...

E escomezou así a lenda.

«Unha vez era un pai e tiña tres fillos; ô mellor d' estes chamábanlle Pedro, e n-a casa adourábano pol os vivires: os outros hirmaus sempr' andaban de troula por romaxes e fiadas armádo-ll' ás mozas cal co-a gayola ôs melros...

Pedriño, como lle chamaban por tod' a redonda, era de bon facer: tiña un carácter muy manífico; xamais berrába encirrándose, daba consellos á todos de virtude, e sabía mais doutrina qu' o abade: era un santiño.

Unha ves correuse pol-o lugar, que Pedro fu-

xira d' a chouza, porque seu pai non-o quería poñer á estudar pra crego...

Dispois de moitos anos sópese d' él; pro xa non era como nos: estaba feito santo.

Acolá arriba, n-aquela serra onde hay tanto pedragullo, houb' unha ermida agachada n-a creba d' o monte: pois n-ela estaba o Pedriño facendo penitencia entre aunos e rezos. Soilo comía a fror d' o toxo que amarga que ten demo, e gomos de viña, pol-o tempo: beber bebia augua d' a chuvia. ¡Mal pocadiño, cantos traballos pasaba!

N-unha tarde melancóneca d' outono, Pedriño enfermou como s' estivera tocado d' o peito; tiña unha tos d' ovella.

Debeu tomar medo, porque, anque santo, era de carne e hoso e chamou á un pastor pra que o coidase.

Eiqui n-a vila, hay unha rua mais antiga e vella que o andar á pé; ô cabo d' ela érguese unha casa que hoxe ten os lenzos d' as paredes escagallados e d' a cor d' a parromeira... N-aquela casa hay unha taberna: «*A taberna d' o Cristo.*»

Aló, n-a remota idade en que os condes vivían n-ese castelo qu' está ô cemenzo d' o pobo de

Ribadavia, que ó presente óllase desmoroado, sin almeas nin foehancas, ond' os homes caian cal si foran cousas, habia n-a taberna en custion unha muller tan bonita com' un ouro; non conta-ba mais de quinz' anos, sua cara lembraba as d' as virxes, y-a sua alma achegábase á mirar por seus ollos negros como duas uvas tintas d' as ribeiras d' o Avia... ¡ay, ser era un encanto a tal rapaza!: nomeábana Aurora!...

Certa tarde algueirouse a xente d' a vila, co-rrendo medorenta pol-as estreitas calexas, arrem-puxándose e ceibando gritos: alguen dicía qu' era o desleigado Pedro Madruga que viña fender cacholas e segar pescozos... Por fora d' os muros non s' oubía migalla nin se supoñía nada d' o que dentro pasaba. O conto é que n a empinada costa ond' estaba e ainda se sent' a *taberna d' o Cristo*, víuse un corpo estirado e sin vida con cen feridas feitas á pedradas pol-os d' o pobo: xunt' o morto víase un á modo de vaso de prata...

A Aurora cortexábana os galás de por aquí mais apostos e mais acomodados; ela non quería á ninguen... minto: estaba loucamente namorada d' un pastor... d' o criado d' o *santo* d' a ermida; él iñoraba a querencia d' Auroriña.

Por fin, vendo a rula que o cazador non lle facía caso, quixo vengarse.

Asperou aquela tard' en que iría á compral-o viño pr' o ermitaño; non podendo aturar o arden-te cariño que ll' alcendía o peito, Aurora díxolle n-unhas faliñas com' a derradeira nota d' un, harpa.

—Eu estou tola por tí; ¿quéresme?...—Y-ó decílo meteulle, sin qu' él se porcatase, unha cousa n-o peito, que relumbraba.

—¡Non podo, Auroriña! Non m' o permite meu amo, dixoll' él.

—Xúroche que m' as has de pagar caras—repuxo a taberneira: e ó mesmo punto botouno fora d' a tenda e púxos' á berrar á porta craman-do: *Ah de Dios, que me roubaron unha copa de prata.*

As pedras zoaron pol-os aires; homes, mulle-res e nenos agarraron d' o pastor, guindárono n-o chau, morto...

N-o pé tiña un vaso de prata.

O corpo foi arrastrado, esbandulládo e posto n-unha esquina frent' a taberna, pra escarmento: alí púxose dempois unha cruz de pau; e as mul-leres devotas alumaron con aceite...

É a tradicion alumaron á casa d' Aurora: «*A taberna d' o Cristo.*»

O señor Pedro esperou en valde a volta d' o criado.

Cando lle dixeron o feito a rábecha púxolle cachenas; chorou e calou, virando os ollos pr' o ceo «*os puños fechados...*»

Din qu' o santo viñ' a botar eiquí as augas de ferro, quentes e frias. Pr' o en venganza d' o socedido, arrecadou as limelas ond' as gardaba,—cal a semente,—e como gato escaldado, fuxeu pr' a Ourense.

Xa, alí, cacheou un bao corruncho, valeirou as limelas d' as augas e cuáseque ó mesmo instan-te comenzaron a rebullecer as Burgas; unhas fer-vendo a cachon, outras fresquiñas e salitrosas cal a néboa n-as prayas...

Dempois collendo a sua capiña remendada, estendeuna sobre d' o Miño, púxos' enriba d' éla, e deixouse ir co-as mainiñas ondas qu' o levaron a un remanso d' o río, muy lonxe; foi dar a Tuy, xa cadabre, pr' o arrecendian as suas brancas carnes cal as rosas d' un xardin de Pontevedra.

N-a catedral de Tuy, esist' un letreiro que dí pouco mais ou menos: «Por eiquí nasceu san Pedro Gonzalez Telmo, y-aquí s' enterrou.»

Xa caia moita xiada xunt' o río.... Sabela calou.

Entramentras sacudíamol-a terra d' estar sen-tados, un ruisinol cantarexaba n-a poula d' un olmo...

—«Ven total-as noites de luar cantand' ó pé d' o río,—adevirtiume Sabela:

«Por eiquí din que é a almiña d' Aurora, en-cantada pol-o santo.»

LISARDO BARREIRO.

¡AY!...

(Ó MEU BO AMIGO XAVIER GAITE.)

¡Morreu abafado!...

¡Non deu un suspiro!...

Quedouse n-o vércce

de palla e de bimbios

e' os ollos abertos

deitado, sorrindo...

Un ánxel somella

e' as maus o probiño
en cruz n-aquel peito
tan branco e tan limpo...
Encóbrelle a fronte
madeixa de rizos,
ten cor o sembrante
de follas de lirios
e chéiranlle à rosas
os lábeos roxizos...

'O velo n-o verce
de palla e de bimbios
c' os ollos abertos
deitado, surrindo,
parés qu' aquel ánxel
quedouse durmido
soñando con sonos
d' estrelas e chíos
de páxaros tenros,
e xogos tranquilos
d' os nenos d' aldea
descalzos y-espídos
qu' aló pol-o inverno
tremendo c' o frio,
fan cregos de lama
y-airexas de lixos
sentados en riola
ô pê d' os camiños...

¡Os nenos d' aldea!
Os nenos sofridos
que nunca tiveron
xoguetes nin viron
soldados de promo,
cabalos, cochiños
con nécoras drento
choutando e bulindo...

Os nenos d' a aldea
que van ateridos
co-a chuva d' o inverno,
co-a neve y-o frio
aló pol-os montes
levando feixiños
de founpa e carqueixa
pr' o lar s' en abrigo...

¡Morreu abafado!...
N-a gorxa d' armiño
tixeiras de punta,
coitelos de fiío
cravándolle a carne
sentíu o probiño...

¡Morreu abafado!...
¡Non deu un suspiro!...
Quedou n-aquel vérece
com' un paxariño
qu' esconde entr' as prumas
d' as alas o pico
e dorme agardando
a aurora n-o niño.

Ti non morreche,
ti estás durmido,
—n-ese linguaxe
todo sospiros,
todo vagóas,
todo cariño,
dille unha probe
nai á aquel fillo.—

Fálame, neno,
¡fillo!... ¡filliño!...
¿Ti non escoitas
meus áis dooridos?
¿Non ves meus ollos
cuasque sin brillo?
¡De chorar tanto
xa están ceguñios!...

Fogo de frebe
n-as venas sinto...
mira que morro,
fálame fillo,
¡fillo d' a yalma!
¡fillo!... ¡filliño!...

Y-o probe neno
sempre durmido
sono de morte,
sono tranquilo...
Y-a nai, d'os doores
n-o parousismo
sacode a testa
n-aqueles bimbios...

Muller non chores
qu' os anxeliños
teñen n-os ceos
seu agarimo...

Mais quen con contos
com' eses vai,
cando é que sofre,
xunto á unha nai.

ALBERTO G. FERREIRO.

Setembre 13 de 1885.

CONTO.

I

Era a noite d' o vintetrés de san Xoan d' o ano de... non sei cantos. N-os altos petoutos que croan a xigantesca serra de Peñaslibres, vianse, de vez en cando, esmirradas meigas, aneoadas pantasma e ricos e locentes encantamentos: xogaban e trouleaban como si se despuñesen á celebrar unha romaxe d' as de marca maor, pois nada menos significaba aquela axuntanza de mal fadados espíritus, apartados sempre pol-as grandes xenreiras d' os seus distintos poderíos.

As portas d' os seus suntuosos e medoñentos pazos hachábanse abertas de par en par e n-elles entraban todos, de róta batida, sin reparar xiquera s' era o própeo ou o d' o veciño.

Era grande a algeirada y-estrondo que armaban por ventar, sin duda. prúsima a romaxe d' o san Xoan; pol-as congostras e ladeiras d' a serra roulaban grandes e descomunales penedos, que viñan á esmigallarse contra outros maores qu' encontraban n-o seu camiño; o cercano pobo de Villardevós, de non hacharse d' antiguo acostumado á aqueles festexos infernales, léveme xuncras si queda n-él quen contase o estrano sucedido; pero lonxe de s' asustaren, como lle sucedería ó mais ben pintado, xuntaronse n-unha chouza en forma de taberna que, mais ben pra matal-o tempo, que pra ganar un ou medio, tiña o tío Vitorello, home honrado e de moita sabidencia n-estes contos de meigas, pautasmas y-encantamentos.

—E logo—decía o tío Vitorello—que pensades d' algeirada qu' están armando os nosos veciños d' a serra?

—Qu' imos pensar, home, qu' imos pensar—contestou o tío Xé d' a Maleta—que á hora menos pensada ven un penedo d' eses qu' están botando a roular, y-estrálanos com' unha rà.

—Cá, home, cá, esas sonche toladas. Hoxe, pra que se pandes, á a ocasion de poñernos ricos á conta d' eses espiritos barafullantes.

—¡Como ricos!—escramaron a unha, pódos' en pé, todol-os que s' achaban n-aquela mala imitacion d' o tempro de Baco.

—Sí, señores, ricos, e ricos como ninguén d' esta terra; mais, se m' apurades, qu' o Porco Gordo d' Enxames: a custion está en que queirandes faguer o que vos mando, que ó fin y-ó cabo nin é morte d' home nin xiquera esquecemento de muller.

—Sendo así...—dixo o tío Xé d' a Maleta.

—Se non-os socede mal...—reprimou o tío Calulas.

—Estonces...—adevirtiron todos.

—Xá está dito: nin vos ha de soceder mal, nin indes ter perda ningunha como fagades o que vos diga. ¿Querendes?

—Bueno, «alá tua y-alma tua palma.»

—Pois mirai: pol-a mañá cediño total-as encantadas saen afora pra pentearse n-as fonteliñas d' a serra; son moi amigas de qu' as sauden, e ¡pequena sorte que lle cai ó que teña a sorte de poderlle dar os bós dias! Pero esto xa non vos digo c' o fagandes, pois anque sei que sodes valentes d' abondo, tamen cónexó qu' é preciso terlle pouco amor á vida pra rubir a tales horas pol-a serra; mais o que podendes faguer é ir alí como pol-a media mañá e levar moitos ribetes encarnados, qu' esta é a cousa que mais ll' agrada y-a que, n-o caso de que quixesen darvos, vos había de librar d' as suas uñas.

Eso sí: c' os ribetes non hay pra que terlle medo: é cousa segura.

Pois bueno, levandes os ribetes e indes direi-

tiños, com' o tiro d' unha carabina, á Pedra d' a Grecha, onde, como non iñorades vos, están os encantamentos mais ricos: unha vez alí, non tendes pra que acordarvos de Dios nin d' os santos, porque o que vos conven é xurar e maldecir o que poidades, namentres que non volvandes ás vosas casas.

—Pero home—reprimou o tío Calotes—eso de xurar, maldecir e non poder acordarse de Dios nin d' os santos dame moito en que cavilar, e, segun vou colixindo, paréceme que debe ir descontr' a concencia.

—¡Vaya, vaya, en que te fixas Calotes! De tí m' estrano, home ¿non tés tempo dempois de te confesar, de comulgar y-hastra de faguerte un santurron s' a man ven?

—Si; pero...

—¡Bali' ten razon o Vitorello—enterrumpiu o tío Pedraca—y-eu irei e xurarei e maldecirei e farei o qu' él me maude hastra cairme de... costas.

—Y-eu contigo!—berrou o tío Calulas.

—Bueno, homes, bueno, xa sodes dous: non necesitandes a mais naide, porque como dí o refran «a cousa de moitos comea o lobo;» agora cumpride c' o que vos dixen ó pé d' a letra, que vos agoiro que non habemos de ter mal Agosto. Descansai ben y-hastra mañá se Dios quer. E dicindo esto pechou a porta d' o seu miserabre pendello e rubiu a manducar unhas pataquiñas que xa lle tiña porparadas a sua filla Madalena.

II

—¡Caráneo! ¡recaráneo! Ind' eu arda com' a neve se non boto abaix' o penedo!

—¡Recontra! ¡carafe! xuncras me coma nunca se non á certo o que dí o meu compañeiro!

—¡Mecáchis! Abrid' a porta se non querendes qu' esfarelemos a fungueirazos a pedra!

—¡O mesmo digo eu ¡recorcio!

Ruuuunnnnn.....

Trembou a serra; vanguardaron os penedos; estremecéronse os dous xuradores, y-abriuse unha rendixela n a pedra descomunal que chaman d' a Grecha, aparecendo por ela un culebron axigantado que con rouca y-estrepitosa voz lles dixo:

—¿Quén sodes pra vir turbar o silencio d' estas moradas?

—Señor.....—responderon eles—somos nos. Eiquí lle... traguemos esta... pouca cousa, que... qu' esperamos non sea despreciada. Y-amostraronll' os ribetes encarnados.

—Bueno, caramba, bueno—continnou o culebron con voz dulce e melosiña—¡logo sabíades que me gustaban estes colorés?

—Xa llo creo... qu' o sabíamos: non que sinon habíamos... vir a incomodalo—responderon eles con mais medo que vergonza.

—Pois entrade qu' indes tomar un taco.

—Non señor, despense que non comemos.

—Pois entonces entrai. Mirai qu' estades n-a vosa casa, caráneo.

—X' o sabemos, mais perdone que non entremos tampouco.

—Pois enton agardai ehí.

Decir esto, meterse pol-a rendixela e sacar unha cesta acugulada de moedas d' ouro, tixeiras, tezas, cuitelos y-autras moitas cousas d' o mesmo metal, foi unha mesma cousa.—Tomai—díxolles—eu ben sei qu' esto non vale nada pr' o que vós me trouxestes; pero pr' outra vez será mais. E desapareceu sin que poidesen saber pr' onde; o tío Pedraca dixo que lle parecera que o tragar' a terra; o tío Calulas contou que se volvera polvo e que o levara o aire: en certo non se sabe que foi d' él.

Os homes d' o noso conto, en cámbio, roncós de tanto xurar e maldecir, y-admirados co-aquel tesouro que, cuáseque sin saber como, se lle viñer' ás maus, baixaron caladiños hastr' o porto d' Arribeira.

O díaño que nunca fixo cousa ben feita, nin arrematou obra qu' empezase, quixo que os homes d' o noso conto, olvidándose d' os consellos d' o tío Vitorello, y-atónetos c' o que lles socedera entabrasen a seguinte conversa:

—Ay Pedraca?

—Quei!

—Mira que tixeiras tan feituquiñas: mesmo parece que sairon d' as maus d' o Noso Señor.

—¡Asús! ¿Tí que dixeches?

—¡Mais que dixeches tí, ladroazo!

III

Grande, moi grande debeu ser o revulicio que s' armou ó prenunciar os dous sagrados nomes, pois que, segun contan os vellos, o tío Pedraca y-o tío Calulas morreron c' o susto ó cabo de tres días; as moedas, as tixeiras e demais ouxetos convertíronse en negros carbós que daban un cheirume ó xofre como s' acabaran de sair d' o inferno, y-a Pedra d' a Grecha, ese xigante de granito, alí quedou pra servir de pasmo ás xeneracións presentes e d' o porvir e pra qu' ó ver aquela descomunal rendixela que ten mais de tres veces millenta polegadas de largo, n-a que aínda naide s' astreveu á entrar, visen ás craras qu' er' a porta por onde saira o culebron.

As cousas ou faguelas ben ou non faguelas:

XESÚS D' O RIO.

Villardevós, Agosto 31 de 1885.

ESTAMOS SERVIDOS!...

Unha mañan d' o inverno friorento
pegoume n-a manía
d' ir á mirar un campo de centeo
que temos alá enriba:
Ay nunca eu fora
pois atopei n-o medio d' o camiño

ó Xacinto Carolas.

E faloume o tal home moi choroso:

»ont' a noite meu fillo

»viñache de botar a y-auga ó rego

»por este mesmo sitio;

»com' a boca de lobo

»sin verse ceo nin terra estab' a noite

»d' encarga para tombos;

»ó erguerme d' un, non sei como demonche

»mirei pro castiñeiro

»que tedes n-o escampado xunt' a prêsa

»e vin un bulto negro,

»despois un bulto branco

»y-enseguido por arte d' o fanico

»xunto o negro c' o outro.

»Eu ó mirarme en tal tirei c' o sachó

»e votei a fuxir.

»mais ó chegar ó eido inda pensaba

»que viñan pôr de min.

»Alí ándach' o demo

»qu' eu vin por estes ollos os dous bultos

»facêrense un novêlo.»

Coma un bimbieiro ó probe d' o Xacinto
coitadol' tremeaba:

«non faga caso d' eso—dixenlle eu—

»cicais non fose nada,

»ou soñaria vosté

»que viu tod' ese fato de mintiras,

»adios, hast' outra vez.»

«Será así»—respondeume—e logo foise,
eu camiñei tamen

y-ó pasar acaron d' o castiñeiro

sentin un non sei que...

Dend' aquel mesmo día

non volvin aquel sitio condergado

seica pol-a perguiza.

Com' eu teño n-a chola o conto este

penso par' o meu sacho,

qu' o mundo xa camiña de remate

pois veñen vélo os trasnos.

¡Arrenégote! ¡Asús! So se percisa

qu' agora qu' hay tan pouco pra ir vivindo
s' achegue *avis familia*.

R. PESQUEIRA CRESPO.

Pontareas 8 Setembro, 1885.

N-unha rua que está preto d' o Norte, viven
duas rapazas d' as que, unha alcontrase namora-
da (anque non mui firme) c' un polo d' Ourense
que a xuzgar pol-a talla daba un cabo de gasta-
dores enxebre.

Pois ben, a condargada d' a rapaza enganou ó noivo dicíndolle que cando vise un pano ou farrapo branco n-a ventana a estilo de *coello*, qu' enton era unha sinal d' abondo pra saber que á tarde saía á paseo.

Meu dito e meu feito, n-o derradeiro domingo y-ansi como pol-as once d' a mañá, o rapaz pasou muy compreto c' un seu amigo a quen ll' habia confiado o sacreto, e díxolle: ó atravesar que mirase pra ventana, resultando qu' en vez d' o pano puxéralle unha *manga* d' un vestido ou d' unha chombra, que parecia a boca d' un trabuco de tésa. N-o momento, o que iba n-a sua compañía, que naide llas pega de burro, botouse á rir a carcaxada chea e reprecoulle: *¡Carafío! s' estas che son mostras d' amor c' o demo ch' as leve*, e con tal motivo separouse d' él.

Mais o probe d' o rapaz todo acongoxado e cheo de cólera votouse á pasear por baixo d' un soportal, e pegaba cada alancada que por unha ou duas veces houbo de cair por causa d' un gromo d' as *figueiras* que habia n-o chao.

Chegou a noite, e cando eles menos deprocatados andaban n-un paseo d' a lameda, sairon unhas voces que dician: *que bailen os d' a manga, que bailen...*

Nantronte trouxéronme n-a compañía d' unha dama xuana rebordando un arrecendente e rechispeante viño, a carta que sigue:

Sabadelle 15 de Setembro de 1885.

Meu amigo TIO MARCOS: hastra hoxe non lin o seu parrafeado d' o domingo.

A lavadeira de marras, por quen lle mandei a gotiña d' o d' a casa, deu tan forte coteñada n-o camiño qu' esnafrou un dedo d' un pè, chimpou a dama xuana e verteu o viño: ben pudo vosté deprocatarse d' o que lle socedera, e non virme con bulras e retranqueiras ó recibir a miña carta toda eslarafuzada de viño, hastr' o punto de non poder lér aquilo d' o médeco que se ría d' a miña coxeira dicindo con sorna que non *tiña nada*.

Escurrichei o pipote e non me quedou nin dedal de viño. Tiven que mercar outra dama xuana, que lle mando chea dentro d' un culeiro pra que non vayan a escachala tamen n-o camiño, e vai tapada c' un carozo de millo untado en pez pra que non-o chisquen xiquera os lambós d' as portas.

Fólgome decote saber que xa anda solto pol-as ruas campando pol-os seus respetos, parrafeando c' os amigos. Pro domingo que ven ei d' ir á velo porque xa podó andar e xa ten ganas de darlle unha boa aperta o seu amigo

FARRUCO.

Alá vai a resposta.

Amigo Farruco: Bós discípulos me van saindo.

¡Qué vosté deprende de min as revoltas e retranqueiras que sabe? ¡Arrenégote! ¡Nin pol-os forros conozo eu a verba d' esa gramáteca parda que vosté manexa millor que os monecillos o incensario! Nin Lepe Lepixo lle pon á vosté o pé diante. A pouco non toupei co-a risa que me causou o de que se vertera o viño pol-a carta, solamentres c' o gallo de que non soletreara aquilo que falaba d' o médeco, que ventando que xa non tiña vostede onde colgal-o candii, deuno d' alta pra que non-e deixasen en baixa os que ll' eslomedraron o artello d' un fungueirazo.

Que o viño non se verteu pol-a carta, cóstame: de se verter chegaríame o cheiro; pro non foi así, víualle limpiña com' unha prata.

Non sin xusta razon perguntará vostede: ¿á que veu logo non poñer aquilo d' o médeco? ¡Qué lle quer, amiguiño, que lle quer! Pareceume que a deluba o collia pol-o carnizo, e non son gustante de que s' atoen xenreiras entr' os veciños. Pol-o demais nin lle debo nin lle temo, e pol-a contra si á mau ven e me colle á terbo, non respondo de que faga comigo aquilo que fai con outros; pero xa ten un conta de sí e vostede ben m' entende.

Meu amantiño, pinga com' ela! non ll' a botei fai anos. De regaren o cimiterio c' o seu viño, malos lobos me non coman si non rezusitan os mortos; mais non m' estrevo á propoñer este rego, pol-a mor de que non m' esfarelen os meolos algús qu' herdaron arrunfladas de bès e diñeiro e non gustan de que se fagan estes milagres pra non soltar o que teñen e disfrutan.

Estou discurrindo a cousa que será mais d' o seu agrado pra ll' a dar en pagas d' o agasallo; pero xa vexo que namentres turro d' a pinga non cayó n-a conta. ¡Xa se ve rúbeme ó cerebro! anque ten o condanido unha caída d' aquela caste, inda millor que a caída que ten o viño d' o señor abade de Pardavedra pr' o alcalde d' a Bola.

Non se me vara ó bebelo a lingua, lonxe d' elo ¡María Santísima! Pr' o teño as miñas dudas de que m' esbaren os pès, e fora tolería espoñerse á mais esbaraduras, dando como din pol-a promeira c' o meu corpo de reixas adrento.

En fin, logo qu' escorriche a dama xuana, falaremos. ¡E canto temos que falar! Oubera co-as nosa faladurias pra encher todol-os libros d' a biblioteca si estivesen en branco. Sería cousa de non acabar solamentres co-as parolas d' os alcaldes.

Haillos d' a dez ó carto com' as noces, de sete en besta com' os señoritos de Beade, de fanfurriña com' os fidalgos d' o faramello.

D' os que se fan os xordos ¡asús! haillos á feixes com' a mala herba. ¿E d' os que remexen as trécolas pol-o sistema d' o tiquis miquis? ¡Non se diga!

Vaya, pr' o namentres, vou tapar a boca con outro vaso, porque d-outro xeito deprocatome de que se me vai soltando a tarabela.

Saudiña.

Escomenzou á ver a luz en Ourense un novo periódico. Lémbrase *A Pulga*. Supoño que será de tempada de vrau, pois pol-o inverno as pulgas buscan o agarimo d' as mantas e non san ás ruas.

O condanido d' o becho non deixa de ter chispa e vaise acomodando á xeito pra picar á modiño. Teña conta co-as picadelas, pois por acó haille moitos que teñen o pelexo muy fino e son amigos de sacudir as pulgas. Tampouco se meta co-as beatas porque si co-as pulgas que collen n-a eirexa fan o que fan pol-as noites dinantes de se deitar, ¿qué non farán co-as que collan fora, tendo como tenen metido n-a cabeza que as *pulgas literarias* son malas pulgas? Co-estas non perderán o tempo en fincarlle a uña: dempois de restregalas entr' os dedos, botaranas pol-o tubo d' o quinqué embaixo pra que toupen n-o lume d' o petróleo.

Fora mellor que n-o canto d' a pulga saise o chinche pra que as suas picadelas fixesen ronzas.

Pol-o que fai á min, pode *A Pulga* picar o que lle praza, pois anque non estou afeito á elas, porque non acoubo solamentres con ventar unha n-o meu corpo, non terei mais traballo que o que me custe poñer roupa nova sin trocar de chaqueta.

¿Eu non-o dixen? Xa temos lio e' o gallo d' o certame que o *Liceo-Recreo d' Artesaos* d' a Cruña celebran en honra d' a nosa inmortal Rosalía de Castro.

Pasa n-estas loitas o mesmo que n-as d' os partidos. ¿Como non hay acomodado pra todol-os que bulen e remexen!...

A min, ¿pra qué hei decir! enchéronme mais o ollo as redondillas de D. Mariano Tous, nome que foi o lume enfardelado n-un sobre, que as mais d' elas en castelao que sairon premiadas.

Xa me dera mala espiña o que andivera n-o Xurado un brigadier. As espadas n-os agros literarios fan mais estrozos que as fouces e gadañas.

O *Diario d' Avisos* d' a Cruña meteu a madeixa n-o argadelo y-escomenzou a devanadoira. Non sei si fará moitos novelos. Pol-o pronto non colleu ben os cabos. Dí que todol-os poetas de sona acodiron o concurso, e chócalle que ningun saise con premio. N-esto non estamos de acordo compañeiríño. Cóstame que fora d' os que sairon galardoados, non acodiu outro poeta de sona o certame. E senon, ¿á qué non s' estreve xiquera a soste en groma que Curros, Pondal, Ballesteros, García Ferreiro y-autros que non lembro mandaron versíños á esculca de loureiros?

Socedeu o que tiña que soceder; o de sempre: promeiro esperanzas dempois queixas. Todol-os certames d' a terriña arrematan con lios.

O de que falo non habia de s'escurrir d' a costume, e pra mais sendo como foron os heroes d' a festa unha Emi-lia y-un Emi-lío.

Como valen moito estes dous nomes, colléronos pol-a derradeira sílaba, e non podendo armar-

lla por outro lado armáronlla pol-o lio, e vanse liando.

Encárgolle ós meus compañeiros de monteira, perguiceiros n-o tocantes a soltar as cadelas, que denantes d' o domingo que ven fagan as paces co-a adeministracion, pois anque non pasa de vinte reás, son moitos, pr' o moitos aqueles que deben, e de pagaren contaria c' unha boa arraxada de cartiños, que non me pintarian mal arestora, pois o Agosto foise e lonxe de *facelo*, fixéronmo pasar atoado pol-as patas n-a cadea. En vista d' o que, os que pr' os derradeiros d' este mes non teñan axustádal-as contas, que non agarden mais pol-as miñas visitas, pois non son amigos, nin compañeiros, nin can que lles ladre os que queren botarme de perda dempois de que os nemigos me botaron á parrafear c' os presos.

A todos, pra que non haxa desculpas, vaille o axuste de contas n-este parrafeo.

CORREO D' O TIO MARCOS.

D. B. P., Layas.—Recibin dazaoito reás pol-a sua suscripcion hastr' os derradeiros d' o mes que corre.

D. M. F. S., Lugo.—Recibin seis pesetas pal-a sua suscripcion hastr' os derradeiros d' este ano.

D. V. L., Monforte.—Recibin tres pesetas pol-a sua suscripcion hastra fin de Febreiro d' o ano que ven.

D. E. R. D., Barcelona.—Recibin seis reás pol-a sua suscripcion hastr' os derradeiros de Novembre.

D. C. de D., Xunqueira d' Espadañedo.—Recibin duas pesetas pol-a sua suscripcion hastr' os derradeiros de Novembre.

D. X. R., Cruña.—Procúselle a faixa. Alcóntrase en descuberto ende trinta de Xulio.

D. L. L., Escorial.—Recibin tres pesetas pol-a sua suscripcion hastr' os derradeiros de Marzo d' o ano que ven.

D. R. F., Monforte.—Recibin seis reás pol-a sua suscripcion hastr' os derradeiros d' este ano.

IMPRESA D' O ECO D' OURENSE.

Alba 15, baixo.

O TIO MARCOS D' A PORTELA

PARRAFEOS GALLEGOS

Sai á luz en Ourense todol-os domingos en oito páxinas en fólío, contendo artigos de costumes, poesias, efemérides, cantares e contos d' o pais gallego.

SUSCRICION

Seis réas cada tres meses.

ADIMINISTRACION

Alba, 15, Ourense.

O pago d' as suscriçions é por adiantado.—Os números soltos vëndense á dez centimos de peseta.—Os pagos faranse en letras d' o xiro.

A COMPETIDORA D' A NEVE

GRAN FRABICA DE GASEOSAS,

OURENSE—Rua de San Miguel, 16, baixo, conserxeria d' a Union—OURENSE

Non terlle medo a raxeira
d' o sol, nin tampouco ó cólera
namentres haxa n-a Union
os sífos de gaseosas;
con levar n-a faltriqueira
dez cadelas en dez rodas,
pidir un sifon, e darlle
• a un gancho que ten á volta,
pol-o canuto dianteiro
sai a auga n-a consola,
a neve
aunque que afervoa:
ai ó bebela, n-os labéos
non sei que xuncras de cóxegas,

que parés que os anxeliños
as maus n-os poñen n-a boca;
tanto n-os refresea e prace
cando pasa pol-a gorxa,
que asemella a auga d' o ceo
que por embudo n-os botan,
e cai d' un xeito n-o estomago
qu' o refrixera e conforta.
Non houbo un home n-o mundo,
que bebendo gaseosa
mórrese de indixestion
ou sentise a sede loba.
porque vos é unha bebida
que com' ela non hay outra